

ZÁVĚR

Práci jsem rozdělila do dvou tématických okruhů – média a veřejnoprávní regulace – a tyto pojmy, které dohromady vytvářejí název mojí práce, jsem vymezovala. Postupně se obě sousloví logicky, v souladu s názvem práce spojují.

Nejprve jsem vymezovala média, jak jsou pojímány vědou o sociální komunikaci, a jaké jsou jejich funkce, a poté jsem se zaměřila na (vybraná) média, jak jsou definována v právních předpisech a jak je jejich činnost upravena právem. Teprve poté jsem vymezovala, co chápu pod pojmem regulace a prezentovala jsem argumenty podporující regulaci sdělovacích prostředků státem i argumenty, které efektivitu regulace sdělovacích prostředků a její potřebnost zpochybňují.

Svoji pozornost jsem omezila pouze na vybrané hromadné sdělovací prostředky – periodický tisk a rozhlasové a televizní vysílání. Regulaci Internetu jako sdělovacího prostředku jsem se zabývala jen tam, kde se jeho povaha, resp. jeho využití blíží periodickému tisku nebo rozhlasovému nebo televiznímu vysílání.

Z forem, kterými veřejná moc regulaci uskutečňuje, jsem se zaměřila na regulaci prostřednictvím právních norem a na činnost rozhodovací, zejména rozhodovací činnost soudů.

Existují různé teorie a různé názory na to, zda je vůbec v možnostech hromadných sdělovacích prostředků poskytovat prostor pro pluralitní diskusi a zda skutečně mají moc ovlivnit veřejné mínění. Částečně intuitivně, částečně na základě pozorování se přikláním k teorii, že hromadné sdělovací prostředky veřejné mínění ovlivňují snad nejvíc ze všech společenských činitelů a z tohoto předpokladu v průběhu celé práce vycházím.

V druhé polovině 20. století se u hromadných sdělovacích prostředků objevily některé znepokojující rysy, které vedly k zavádění regulace, a to jak ze strany států, tak ze strany nadnárodních společenství. Těmito skutečnostmi jsou například koncentrace vlastnictví, ohrožení různorodosti a nezávislosti informací, nárůst multinárodních aktivit, které by mohly oslabit celistvost národní kultury a v krajních případech i politickou

suverenitu, zvyšování dostupnosti a sledovanosti vysílání, především vysílání televizního, které vytlačuje jiné socializační činitele, a také vznik a rozvoj nových hromadných sdělovacích prostředků, které mohou snadno brutálně zasahovat do soukromé sféry. Všechny tyto skutečnosti odůvodňují mocenskou regulaci.

Uspokojivě odůvodnit odlišné regulační rámce pro periodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání a telekomunikace, resp. elektronické komunikace, je čím dál nesnadnější, neboť kvůli technologické konvergenci se rozlišování mezi těmito jednotlivými způsoby komunikace stává čím dál násilnějším. Telefonní služby lze poskytovat prostřednictvím kabelových systémů, telefonní síť může poskytovat rozhlasové či televizní vysílání (respektive jeho obdobu), periodika lze šířit prostřednictvím sítě elektronických komunikací.

Při sumarizaci důvodů pro regulaci sdělovacích prostředků, jsem dospěla k jejich rozdělení do dvou skupin – na důvody pro regulaci obsahu sdělovacích prostředků a na důvody pro regulaci přístupu ke sdělovacím prostředkům, přičemž přístupem ke sdělovacím prostředkům označuji přístup k provozování sdělovacích prostředků, resp. způsob udělování nebo vzniku oprávnění provozovat hromadný sdělovací prostředek, nikoli přístup ke sdělovacím prostředkům ze strany recipientů – čtenářů, posluchačů nebo diváků.

Dosud bylo zdůvodňování regulace přístupu k vysílacím sdělovacím prostředkům (rozhlasovému a televiznímu vysílání), a její nezbytnosti, poměrně jednoduché. Regulace přístupu k vysílacím sdělovacím prostředkům nemohla být nepřipustným omezením svobody projevu, neboť s ohledem na omezené přírodní zdroje a omezené technologické možnosti byla opatřením nezbytným. Přírodní zdroje, které se pro rozhlasové a televizní vysílání využívaly a stále využívají, jsou sice stále omezené, ale technologické možnosti pokročily a díky tomu se opatření spočívající v udělování oprávnění využívat přidělený kmitočet k rozhlasovému nebo televiznímu vysílání v licenčním řízení zdá být regulací nadbytečnou.

Otázkou ale je, zda ono omezené kmitočtové spektrum je jediným důvodem pro regulaci přístupu ke sdělovacím prostředkům, zda nejsou i jiné

v demokratické společnosti obhajitelné důvody pro takovou regulaci. Dosud nebylo nutné na tuto otázku odpovídat, neboť kmitočtové spektrum, které bylo pro rozhlasové a televizní vysílání k dispozici, prostě bylo omezené a technologické možnosti, jak jej rozšířit, resp. jak znásobit jeho možnosti využití neexistovaly.

Nezbytnost regulace přístupu k vysílacím sdělovacím prostředkům z důvodu omezeného kmitočtového spektra s možnostmi komprese dat a ostatními výhodami, které jsou spojeny s digitalizací, odpadá a otázka, zda přece jen nejsou i jiné důvody, proč státu ponechat pravomoc rozhodovat o tom, kdo a za jakých podmínek bude vysílat, se stává aktuálnější.

Nejsilnějším nástrojem regulace přístupu k analogovému rozhlasovému a televiznímu vysílání je licence. V licenci přitom příslušný orgán rozhoduje nejenom o tom, kdo bude vysílat, ale do určité míry také o tom, co bude vysílat. Tady se tedy regulace přístupu a regulace obsahu prolíná.

Právní konstrukce regulace přístupu, která již počítá s úplnou digitalizací, zakládá možnost každého subjektu získat oprávnění k provozování digitálního televizního vysílání ve zjednodušeném licenčním řízení, přičemž odmítnout udělit oprávnění může příslušný orgán pouze v zákonem stanovených případech. Na takovou licenci tedy v podstatě je (na rozdíl od licence pro analogové televizní vysílání) při splnění stanovených podmínek, resp. při absenci důvodů pro neudělení licence právní nárok. Žadatelé o licenci na provozování digitálního televizního vysílání mezi sebou v licenčním řízení nesoupeří o to, kdo v žádosti o licenci nabídne to nejlepší, čím přispěje ke kvalitě televizního vysílání v dané oblasti. Každý, kdo o licenci požádá, oprávnění provozovat digitální televizní vysílání získá, nenastala-li některá ze skutečností předpokládaných zákonem, která k zamítnutí žádosti opravňuje.

Tato právní konstrukce tedy vychází z předpokladu, že není-li technická překážka v přístupu ke sdělovacím prostředkům, jakákoli další regulace přístupu je nadbytečná a že regulaci přístupu státem nahradí regulační mechanismy trhu. Provozování sdělovacích prostředků je tedy v tomto pojetí podnikáním jako každé jiné.

Jenže regulace státem a regulace trhem sledují jiné cíle. Trh vylimiuje subjekty, kteří nejsou dostatečně úspěšní, to znamená ty, jejichž nabídka dostatečně nereflktuje poptávku, nemá dostatečnou odezvu u recipientů – spotřebitelů. Je však podle mého mínění nebezpečné recipienty chápat pouze jako konzumenty nějaké služby. Poskytování informací, vytváření a šíření kultury není totiž lecjakou službou.

Informace podněcují zájem, aktivizují myšlení. Neinformovaná společnost je společnost bez zájmu. Měli bychom přitom stát o to, aby se občané zajímali, aby se chtěli účastnit veřejné diskuse a veřejného rozhodování, aby jejich rozhodnutí nebyla náhodná, nýbrž aby se utvářela na základě množství informací z různých zdrojů. Jestliže je společnost neinformovaná, je to selhání mimo jiné i sdělovacích prostředků.

Chybí-li informace, blokuje se vývoj každého jednotlivce a tím i společnosti jako celku. Tak jako jsou školy přítomny při výchově a vzdělávání, tak jako jsou školy neodmyslitelným zdrojem informací, vzdělání a kultury, tak významným zdrojem informací, vzdělání a kultury jsou i hromadné sdělovací prostředky. I u škol stát připouští existenci soukromých subjektů, ponechává si však pravomoc posuzovat a hlídat kvalitu vykonávání této činnosti, i když k tomu nejsou technické důvody.

Důvodem pro regulaci přístupu ke sdělovacím prostředkům je tedy podle mého názoru, nejen ono omezené disponibilní kmitočtové spektrum, nýbrž samotný charakter sdělovacích prostředků. Nejen kmitočtové spektrum je veřejným statkem, veřejným statkem jsou hromadné sdělovací prostředky samy o sobě.

Licence jako nástroj pro alokaci veřejného statku byla kvůli objektivně omezenému disponibilnímu kmitočtovému spektru opatřením nezbytným v demokratické společnosti ve smyslu ust. čl. 10 odst. 2 Úmluvy a nemohla být považována za nepřipustné porušení svobody projevu. Domnívám se však, že je třeba toto vnímání „opatření nezbytného v demokratické společnosti“ v kontextu přístupu ke sdělovacím prostředkům a svobody projevu přehodnotit, neboť povaha hromadných sdělovacích prostředků a jejich úkoly ve společnosti samy o sobě odůvodní nezbytnost zachování určité regulace přístupu ke sdělovacím prostředkům.

Nechť stát stanoví kritéria, komu umožní přístup ke sdělovacím prostředkům, a pak důvěřuje těmto kvalifikačním kritériím a důvěřuje subjektům, které na základě těchto kritérií vybral. Tato kritéria ať jsou zárukou toho, že osoba, které byl přístup ke sdělovacím prostředkům umožněn, bude činnost vykonávat odpovědně, s respektem ke společenským úkolům sdělovacích prostředků.

Specifická pravidla, která zákon ukládá pouze sdělovacím prostředkům veřejné služby, jsou pro soukromé sdělovací prostředky zakotvena pouze v kodexech profesní etiky. Přesto, že dodržování těchto pravidel není veřejnou mocí vymahatelné, je z toho, že jsou vůbec někde sepsány, zřejmé, že se od všech sdělovacích prostředků, veřejnoprávních i soukromých, očekávají v podstatě tytéž úkoly, tatáž služba. Jen sdělovacím prostředkům veřejné služby jsou tyto úkoly uloženy jako právní povinnost. Když bude stát rozhodovat o tom, komu oprávnění udělí, má možnost vybrat takový subjekt, od něhož se plnění těchto úkolů dá očekávat.

Jestliže přistoupíme na předpoklad, že trh je všemocným regulátorem, hrozí, že sklouzneme ke stavu, v němž sdělovací prostředky ve snaze zalíbit a zavděčit se recipientům a udržet se tak na trhu, budou poskytovat jen ty obsahy a jen v takové formě, kterou většina recipientů poptává, vyžaduje, budou masovými médii v tom hanlivém významu slova masový a na plnění jakýchkoli „vyšších“ úkolů rezignují.

Existují názory, že soukromým sdělovacím prostředkům má být ponechán co největší možný prostor bez regulace, a pokud má stát zájem na tom, aby hromadné sdělovací prostředky neposkytovaly jakékoli obsahy, nýbrž obsahy určité vyšší kvality, aby plnily „prestižnější“ úkoly ve společnosti, informovaly o určitých událostech, které označí za důležité, varovaly před nebezpečím, vychovávaly k solidaritě, názorové toleranci a respektu, motivovaly k účasti na veřejném rozhodování, vzdělávaly apod., má možnost tyto úkoly jako povinnost uložit těm sdělovacím prostředkům, které si sám zákonem zřídí. To je sice pravda, nicméně to by znamenalo, že tyto úkoly by ty tzv. sdělovací prostředky veřejné služby splnily pouze vůči těm recipientům, kteří jsou ochotni je sledovat. Dovedeno do krajnosti, pokud by tato představa byla realizována, a tyto povinnosti (např. povinnost

uveřejňovat oznámení v naléhavém veřejném zájmu) by byla uložena pouze sdělovacím prostředkům veřejné služby, před hrozícím nebezpečím by sdělovacími prostředky byli varováni jen ti „privilegovaní“, uvědomili recipienti, kteří jako zdroj informací používají sdělovací prostředky veřejné služby, kde je obsah vysílání a jeho kvality regulovány státem a dodržování stanovených podmínek je státem kontrolováno. Jako by stát neměl zájem na varování každého před hrozícím nebezpečím.

Domnívám se, že některé úkoly sdělovacích prostředků, i když nedefinované právem, ale vyplývající z podstaty činnosti sdělovacích prostředků (a uznávané také samotnými novináři a sdělovacími prostředky, což vyplývá i z ustanovení kodexů profesní etiky) jsou natolik závažné, že by stát měl trvat na tom, že stanoví alespoň minimální kritéria pro určení, komu tento úkol a toto privilegium svěří.

Otázka regulace obsahu sdělovacích prostředků v obecné rovině tak ostré názorové střety jako otázka regulace a deregulace přístupu k hromadným sdělovacím prostředkům nevyvolává. Obecně panuje shoda na tom, že obsah sdělovacích prostředků je třeba nějakým způsobem za účelem ochrany určitých zájmů regulovat.

To, v čem se názory liší, je odpověď na otázku, které jsou to ty zájmy, k jejichž ochraně je regulace obsahu sdělovacích prostředků přípustná, jakými formami lze takovou regulaci v demokratickém státě provádět a kde začíná a končí ona rozumná míra zásahů.

Regulace obsahu je uskutečňována zejména prostřednictvím zákazů obsažených v normách trestního práva a normách správního práva trestního. Jde tedy o regulaci prostřednictvím stanovení zákazů právním předpisem a sankcionování porušení stanovených zákazů. Některé tyto normy (zejména ty správněprávní obsažené v příslušných zákonech upravujících činnost jednotlivých druhů sdělovacích prostředků) jsou sice zakotveny speciálně pro hromadné sdělovací prostředky, některé jsou však obecnější a za účelem ochrany vybraných hodnot omezují svobodu projevu kohokoli, nejen svobodu tisku, resp. svobodu médií. Tato pravidla tedy nejsou zakotvena proto, aby stanovovala, co smí být ve sdělovacích prostředcích uveřejněno (případně v jaké formě) nebo aby omezovala škálu

přípustných obsahů, které smí být ve sdělovacích prostředcích zveřejněny, tedy nejen publikování takových názorů ve sdělovacích prostředcích, nýbrž zakazují jednání kohokoli spočívající v projevování názorů ohrožujících nebo poškozujících vybrané právní statky.

Úprava některých verbálních trestných činů, například pomluva, „podpora a propagace extremistických hnutí“ vyvolávají rozpačitost a otázku, zda není nepřipustným porušením už sama skutečnost, že jsou takové verbální trestné činy zakotveny. Zda vůbec může být opatřením v demokratické společnosti nezbytným sankcionování projevů názorů, i když jsou to názory pobuřující, většinovou společností odmítané, „nepohodlné“.

Záleží na zájmu, jehož ochrana je objektem takového trestného činu. Myslím, že v našem trestním zákoně není zakotven trestný čin, který by v té abstraktní rovině, byl se zárukou svobody projevu, resp. přípustnými omezeními svobody projevu v tak příkrém rozporu, že by už samotná existence takové skutkové podstaty byla nepřipustným omezením svobody projevu.

V konkrétním případě však může vzniknout otázka, zda je porušení objektu natolik intenzivní, že je trestněprávní nebo správněprávní postih realizace svobody projevu nezbytně nutný. I formálněprávně správným výkladem a aplikací sankčních ustanovení zákona může v konkrétním případě dojít k nepřipustnému zásahu do svobody projevu. K tomu nelze říct více než, že v jednotlivých případech je při rozhodování o vině, či nevině za trestný čin nebo správní delikt a sankci za něj, třeba vždy vedle naplnění zákonem stanovených znaků deliktu přihlížet také k účelu, který právní úprava sleduje, a naplňovat obecné právní principy demokratického státu.

Zákony vytyčují mantinely, v nichž je realizace svobody projevu hodna ochrany, v nichž je projev svobodný. Preventivně jsou určité obsahy projevů nebo formy projevů postaveny mimo tyto zákonné mantinely. Jejich negativní dopad nemusí být nutně bezprostřední a okamžitý, nýbrž může být postupný. Postupně by jejich prezentace na veřejnosti mohla pomoci u recipientů vytvářet dojem, že určité projevy jsou legální a legitimní, přípustné, přijatelné, dokonce snad i žádoucí.

Koncepce, kdy zákon projevy určitých obsahů apriorně zakazuje, aniž vyžaduje, aby projev již bezprostředně ohrožoval chráněné právní statky, je v podstatě vyjádřením nedůvěry v recipienty. Nedůvěry v jejich inteligenci, vzdělanost, schopnost kritického myšlení, schopnost analyzovat a dávat do souvislostí. Domnívám se však, že s ohledem na evropské zkušenosti s extremismem je tato koncepce zcela pochopitelná a obhajitelná.

Kontrola zákazů zakotvených zákonem je prováděna následně. Takovou regulaci obsahu tedy nelze považovat za apriorní úřední kontrolu a selekci závadných projevů určených k publikaci. Pouhé zákonné zákazy uveřejnění určitých obsahů za cenzuru nelze považovat.

Regulace nemusí být nutně v rozporu s ideály a principy demokratické společnosti. Jde jen o to, kterým svobodám a právům dáme větší váhu. Svoboda nemůže být nikdy neomezená, protože tam, kde je neomezená svoboda jednoho, je omezená svoboda druhého.

Módní liberalistický, resp. neoliberalistický proud opomíjí zejména výchovný a kulturní přínos rozhlasového a televizního vysílání. Je jednodušší, když hlavním cílem činnosti je vytváření majetkového zisku. Otázky jako „O čem, jak a proč informovat, vzdělávat a vychovávat?“ dosahování zisku komplikují.

Základním předpokladem smysluplného fungování hromadných sdělovacích prostředků v demokratické společnosti je bezesporu záruka svobody. Jde však o to, jaký má být rozsah této svobody. Model svobodných sdělovacích prostředků by měl být doplněn o další rozměr, aby jejich činnost byla zároveň přínosem pro společnost.

Proces hledání jakési rovnováhy, vyváženosti mezi zájmy, které proti sobě budou při řešení otázky, zda vůbec a jestli ano, tak do jaké míry regulovat činnost hromadných sdělovacích prostředků regulovat, je nekonečný; proměnné je třeba dosazovat podle konkrétních společenských, politických, ekonomických a dalších okolností platných v daném čase a prostoru. Výsledek platný jednou provždy stanovit nelze.

Koncepce, kdy zákon projevy určitých obsahů apriorně zakazuje, aniž vyžaduje, aby projev již bezprostředně ohrožoval chráněné právní statky, je v podstatě vyjádřením nedůvěry v recipienty. Nedůvěry v jejich inteligenci, vzdělanost, schopnost kritického myšlení, schopnost analyzovat a dávat do souvislosti. Domnívám se však, že s ohledem na evropské zkušenosti s extremismem je tato koncepce zcela pochopitelná a obhajitelná.

Kontrola zákazů zakotvených zákonem je prováděna následně. Takovou regulaci obsahu tedy nelze považovat za apriorní úřední kontrolu a selekci závadných projevů určených k publikaci. Pouhé zákonné zákazy uveřejnění určitých obsahů za cenzuru nelze považovat.

Regulace nemusí být nutně v rozporu s ideály a principy demokratické společnosti. Jde jen o to, kterým svobodám a právům dáme větší váhu. Svoboda nemůže být nikdy neomezená, protože tam, kde je neomezená svoboda jednoho, je omezená svoboda druhého.

Módní liberalistický, resp. neoliberalistický proud opomíjí zejména výchovný a kulturní přínos rozhlasového a televizního vysílání. Je jednodušší, když hlavním cílem činnosti je vytváření majetkového zisku. Otázky jako „O čem, jak a proč informovat, vzdělávat a vychovávat?“ dosahování zisku komplikují.

Základním předpokladem smysluplného fungování hromadných sdělovacích prostředků v demokratické společnosti je bezesporu záruka svobody. Jde však o to, jaký má být rozsah této svobody. Model svobodných sdělovacích prostředků by měl být doplněn o další rozměr, aby jejich činnost byla zároveň přínosem pro společnost.

Proces hledání jakési rovnováhy, vyváženosti mezi zájmy, které proti sobě budou při řešení otázky, zda vůbec a jestli ano, tak do jaké míry regulovat činnost hromadných sdělovacích prostředků regulovat, je nekonečný; proměnné je třeba dosazovat podle konkrétních společenských, politických, ekonomických a dalších okolností platných v daném čase a prostoru. Výsledek platný jednou provždy stanovit nelze.

PRAMENY:

Knižní publikace:

1. Arthur, W. R.: The Law of Newspapers, McGraw-Hill Book Company, New York, 1940.
2. Bartoň, M.: Svoboda projevu a její meze v právu ČR, Linde, Praha, 2002.
3. Berka, W. – Grabenwarter, C. – Holoubek, M.: Medienfreiheit versus Inhaltsregulierung, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Vídeň, 2006.
4. Breede, W. E.: Pressefreiheit und Redaktionsfreiheit. Im Fadenkreuz der streitbaren Demokratie, Verlag Volker Spiess, Berlín, 1982.
5. Burkart, R.: Kommunikatonswissenschaft: Grundlagen und Problemfelder; Umrisse einer interdisziplinären Sozialwissenschaften, Böhlau, Vídeň, 1983.
6. Cicero, M. T.: O povinnostech, Svoboda, Praha, 1970.
7. Crone, T.: Law and the Media, Linacre House, Oxford, 2002.
8. Curran, J. – Seaton, J.: Power without responsibility. The press and broadcasting in Britain, 5. vydání, Routledge, Londýn, 1997.
9. Čelovský, B.: Konec českého tisku?, Tilia, Šenov u Ostravy, 2001.
10. David, R.: Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod – úplné znění doplněné poznámkami, úvodem do problematiky a výběrem ze soudních případů, Nakladatelství Olomouc, Olomouc, 2001.
11. DeFleur, M. L. – Ballová-Rokeachová, S. J.: Teorie masové komunikace, Karolinum, Praha, 1996.
12. D'Souza, F. – Coliver, S. a kol: The Article 19 Freedom of Expression. Handbook. International and Comparative Law, Standards and Procedures (pdf), Article 19 , 1993, dostupné z <http://article19.org>. (10. 2. 2008
13. Filip, J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva, MU Brno, Brno, 2001.
14. Fechner, F.: Medienrecht. Lehrbuch des gesamten Medienrechts unter besonderer Berücksichtigung von Presse, Rundfunk und Multimedia, 3. přepracované a doplněné vydání, J. C. B. Mohr, Tübingen, 2002

15. Feintuck, M.: Media Regulation, Public Interest and the Law, Edinburgh University Press, Edinburgh, 1999
16. Hendrych, D. a kol.: Právní slovník. 2. rozšířené a doplněné vydání. C. H. Beck, Praha, 2003
17. Hendrych, D. a kol.: Správní právo, Obecná část, 6. vydání, C. H. Beck, Praha, 2006
18. Herczeg, J.: Extremismus, tolerance a svoboda projevu, Trestní právo, 2003, roč. 8, č. 7 – 8, str. 2 – 10
19. Hiebel, H. H. a kol.: Die Medien, Uni-Taschenbücher, Stuttgart, 1998
20. Holoubek, M. – Kassai, K. – Traimer, M.: Grundzüge des Rechts der Massenmedien, 3. přepracované vydání, SpringerWienNewYork, Vídeň, 2006
21. Holub, M. – Fiala, J. – Bičovský, J.: Občanský zákoník, Poznámkové vydání s judikaturou a novou literaturou (včetně věcného rejstříku), Linde, Praha, 2002
22. Horzinková, E. – Kohout, A.: Živnostenský zákon a předpisy souvisící – poznámkové vydání se vzory, Linde, Praha, 2001
23. Hunziker, P.: Medien, Kommunikation und Gesellschaft, 8. vydání, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1988.
24. Chaloupková, H.: Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon) a předpisy související: komentář, C. H. Beck, Praha, 2001
25. Chaloupková, H. – Holý, P.: Zákon o vysílání a předpisy související: komentář, C. H. Beck, Praha, 2004
26. Chaloupková, H. – Holý, P.: Autorský zákon: komentář, 3. vydání, C. H. Beck, Praha, 2007
27. Chmelík, J.: Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty, Linde, Praha, 2001
28. Jelínek, J. – Sovák, Z.: Trestní zákon a trestní řád – poznámkové vydání s judikaturou, Linde, Praha, 2001
29. Jiráček, J. – Köpplová, B.: Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace, Portál, Praha, 2003.

30. Jurníková, J. a kol.: Správní právo. Zvláštní část, 5. doplněné vydání, Masarykova univerzita, Brno, 2004.
31. Klima, K. a kol.: Komentář k Ústavě a Listině, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2005.
32. Kohnová, J.: Člověk a lidská práva: dokumenty OSN k lidským právům, Horizont, 1969 .
33. Komenda, A. – Keller, J.: Úvod do sociologie pro právníky, Univerzita Palackého, Olomouc, 1993.
34. Kunczik, M.: Základy masové komunikace, Karolinum, Praha, 1995.
35. Kühn, Z. – Bobek, M. – Polčák, R. (ed.): Judikatura a právní argumentace. Teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou, Auditorium, Praha, 2006.
36. Maříková, H. – Petrušek, M. – Vodáková, A.: Velký sociologický slovník, Karolinum, Praha, 1996.
37. McQuail, D.: Úvod do teorie masové komunikace, 3. vydání, Portál, Praha, 2007.
38. Novotný, O. - Dolenský, A. - Jelínek, J. - Vanduchová, M.: Trestní právo hmotné, I. Obecná část, Codex, Praha, 1997.
39. Novotný, O. a kol.: Trestní právo hmotné, II. Zvláštní část, Codex, Praha, 1997.
40. Pavlíček, V.: Ústava a ústavní řád České republiky, 2. díl: Práva a svobody, Linde, Praha, 1999.
41. Pember, D.: Mass Media Law, McGraw – Hill, New York, 2001
42. Petráčková, V. – Kraus, J. a kol.: Akademický slovník cizích slov, Praha, Academia, 2001, s. 486.
43. Potz, R. a kol: Kulturrecht im Überblick, Facultas Verlags- und Buchhandels AG, Vídeň, 2004.
44. Průcha, P.: Správní právo. Obecná část, 6. doplněné a aktualizované vydání, Masarykova univerzita a Doplněk, Brno, 2004.
45. Raschauer, B.: Allgemeines Verwaltungsrecht, 2. aktualizované vydání, SpringerWienNewYork, Vídeň, 2003.
46. Rozehnal, A.: Mediální právo, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2004.

47. Rumphorst, W.: Public Service Broadcasting Law and Aspects of Regulating Commercial Broadcasting (pdf), International Telecommunication Union, Ženeva, 1999, dostupné z <http://portal.unesco.org>. (20. 2. 2008)
48. Schellenberg, M.: Rundfunk-Konzentrationsbekämpfung zur Sicherung des Pluralismus im Rechtsvergleich, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 1997.
49. Schellmann, B.: Média: základní pojmy, návrhy, výroba, Europa Sobotáles, Praha, 2004.
50. Schwarze, J. – Becker, J. (ed.): Regulierung im Bereich von Medien und Kultur, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2002.
51. Sládeček, V.: Obecné správní právo, ASPI, Praha, 2005.
52. Sokol, T.: Tisk a právo, Orac, Praha, 2001.
53. Spáčil, J.: Nejnovější judikatura o ochraně osobnosti a dobré pověsti právnické osoby, Soudní rozhledy, 2003, roč. 9, č. 3, str. 77 – 80.
54. Šámal, P. – Púry, F. – Rizman, S.: Trestní zákon – komentář, C. H. Beck, Praha, 2001.
55. Šubrtová, Z. – Kašpar, V.: Svoboda projevu a médií v mezinárodním právu a praxi, Článek 19, 1966.
56. Vedral, J.: Správní řád – komentář, 1. vydání, Bova Polygon, Praha, 2006.
57. Ward, M.: Journalism online, 2. vyd., Linacre House, Oxford, 2003.
58. Wieglering, K.: Medienethik, Metzlersche J.B. Verlagsb, Stuttgart, 1998.

Články a příspěvky do sborníků:

1. Bartoň, M.: Implikuje svoboda projevu „nadpráva“ žurnalistů?, *Acta Iuridica Olomucensis*, 2000, č. 2, str. 11 – 18.
2. Bartoň, M.: K některým problematickým aspektům odpovědnosti vydavatelů a novinářů za obsah tisku v právu ČR, *Právní rozhledy*, 2003, roč. 11, č. 12, str. 615 – 621.
3. Bartoň, M.: Několik poznámek k zahájení vydávání periodického tisku v ČR a problému odborné způsobilosti vydavatelů, *Správní právo*, 2003, roč. 36, č. 4, str. 205 – 220.
4. Bartoň, M.: Právo novináře utajit zdroj informace, *Právní rádce: měsíčník Hospodářských novin*, 2001, roč. 9, č. 6, str. 28 – 30.
5. Bartoň, M.: Regulace médií v postmoderní době: technologický pokrok versus informační inflace, *Sborník příspěvků z konference Monseho olomoucké právnické dny, Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, Olomouc*, 2006, str. 433 – 442.
6. Bartoň, M.: Svoboda projevu, právo na kritiku a ochrana osobnostních práv, *Právní rádce: měsíčník Hospodářských novin*, 2002, roč. 10, č. 5, str. 16 – 20.
7. Bartoň, M.: Ukončení vydávání periodického tisku, *Právní rádce: měsíčník Hospodářských novin*, 2004, roč. 12, č. 2, str. 54 – 56.
8. Bartoň, M.: Veřejnoprávní sdělovací prostředky – sdělovací prostředky veřejné služby, *Správní právo*, 2005, roč. 38, č. 3, str. 157 – 189.
9. Bartoň, M.: Vznik oprávnění provozovat vysílání v rozhodnutích Evropského soudu pro lidská práva, *Právní rozhledy*, 2004, roč. 12, č. 10, str. 379 – 385.
10. Boguszak, J.: K teorii tvorby práva (hodnoty, normy, právní principy) in *Právnická fakulta UK 1348 - 1998, jubilejní sborník, Praha*, 1998
11. Čebišová, T.: Veřejná služba na prahu 21. století, *Acta Universitatis Carolinae*, 2001, roč. 47, č. 1-2, str. 9 – 39.
12. Černý, M.: Elektronické publikace v elektronickém věku, *Acta Iuridica Olomucensis*, 2000, č. 2, str. 41 – 50.

13. Černý, M.: Webové prezentace na síti Internet z pohledu tiskového zákona a autorského zákona, *Právo a podnikání*, 2003, roč. 12, č. 2, str. 2 – 7.
14. Filip, J.: Dogmatika svobody projevu z hlediska teorie, legislativy a soudní praxe, *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1998, roč. VI, č. 4, 1998, str. 618 – 637.
15. Güttler, V.: K otázce svobody projevu a informací ve smyslu čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, *Právní praxe*, 1996, roč. 44, č. 4, str. 201 – 207.
16. Hedrlín, A.: Provozovatelé televizního vysílání jako „dodavatelé programů/obsahu“ do kabelových systémů, *Právo a podnikání*, 2003, roč. 12, č. 6, str. 13 – 17.
17. Hurard, F.: Regulation of the broadcasting sector: the regulatory authorities in Media and Democracy, *Council of Europe Publishing*, 1998, str. 139 – 156.
18. Jelínek, M.: Připomínky Syndikátu novinářů k návrhu tiskového zákona, *Mediažurnál*, 1999, roč. 6, č. 6, str. 8.
19. Jelínek, M.: Tiskový zákon – trocha historie a trocha osvěty, *Mediažurnál*, 1999, roč. 6, č. 1, str. 11 – 12.
20. Jiráček, J.: Média jako součást veřejného prostoru, nebo svébytné průmyslové odvětví plnící medializační roli? in *Úloha médií v demokracii (Stenozáznam z II. Části mezinárodní konference Demokracie a právní stát, konané dne 10. 6. 2000 v Praze)*, dostupné z <http://www.blisty.cz>. (20. 10. 2007)
21. Josefí, P.: Regulace televizního vysílání prostřednictvím Internetu, *Právo pro podnikání a zaměstnání*, 2006, roč. 15, č. 11, str. 3 – 8.
22. Kašpar, V.: Právo na odpověď, *Mediažurnál*, 1999, roč. 6, č. 1, str. 12.
23. Kašpar, V.: Zákony jsou často zneužívány proti médiím, *Mediažurnál*, 1999, roč. 6, č. 8, str. 2.
24. Lněnička, J.: Svoboda projevu a trestní řízení, 1995, *Právní praxe*, roč. 43, č. 4, str. 218 – 222.
25. Lukasová, M.: Legislativní nejistota aneb Osud digitálního vysílání v České republice, *Jurisprudence*, 2005, roč. 14, č. 2, str. 20 – 25.

26. Mates, P. – Smejkal, V.: Síť sítí očima práva, Právní rádce: měsíčník Hospodářských novin, 1999, č. 2, roč. 7, str. 45.
27. McChesney, R. W.: Theses on media deregulation, Campaign of Press and Broadcasting Freedom [online], 27. 11. 2002, dostupné z <http://www.cpb.org.uk/>. (21. 7. 2007)
28. Mikule, V.: Svoboda projevu ve správním právu, Acta Universitatis Carolinae, 1996, roč. 42, č. 1 – 2, str. 115 – 122.
29. Moravec, O.: Redakční tajemství v České republice perspektivou judikatury Evropského soudu pro lidská práva, Jurisprudence, 2006, č. 3, roč. 15, str. 22 – 27.
30. Moravec, O.: Webové stránky nejsou tiskovinou, Správní právo, 2007, ročník 40, č. 3, str. 157 – 163.
31. Pouperová, O.: Právo na odpověď – rozšíření, nebo omezení svobody slova?, Acta Iuridica Olomucensis, 2005, roč. 1 (7), č. 3, str. 113 – 117.
32. Pouperová, O.: Ochrana zdroje a obsahu informací, Správní právo, 2006, roč. 39, č. 2, str. 91 – 100.
33. Pouperová, O.: WWW stránky jako periodický tisk, Správní právo, 2006, roč. 39, č. 5, str. 307 – 315.
34. Pouperová, O.: Odpověď na Internetu in Bednář, V. – Knoll, V. (ed.): Naděje právní vědy. Býkov 2006, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2006, str. 402 – 408.
35. Pomahač, R.: Tiskový zákon v kontextu evropského práva in Aktuální problémy českého tiskového práva – sborník z kolokvia na PF UK, Unie vydavatelů, Praha, 1999, str. 19 – 20.
36. Rozehnal, A.: Právní úprava rozhlasového a televizního vysílání – Rakousko, Francie, Nizozemsko a Velká Británie, Právní rádce: měsíčník Hospodářských novin, 2001, roč. 9, č. 4, str. 21 – 25.
37. Rozehnal, A.: Terorismus – omezení médií, Bulletin advokacie, 2006, roč. 25, č. 1, str. 84.
38. Rujbrová, K.: Dohled nad řádným fungováním rozhlasu a televize, Právní rádce: měsíčník hospodářských novin, 2006, roč. 14, č. 11, str. 37 – 44.
39. Sládeček, V.: Ještě k otázce komentářů tisku o trestních věcech, Bulletin advokacie, 1997, roč. 16, č. 3, str. 28 – 33.

40. Sládeček, V.: Svoboda projevu, tolerance a tisk (tiskový ombudsman ve Švédsku), *Acta Universitatis Carolinae*, 1996, roč. 42, č. 1 – 2, str. 123 – 125.
41. Šejvl, M.: Proměny symbolického života práva a média, in Knoll, V. – Bednář, V.: *Naděje právní vědy*. Býkov 2006, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2006, str. 483 – 492.
42. Telec, I.: Některé právní otázky České tiskové kanceláře – Právně pozitivistický příspěvek k teorii veřejných ústavů a mediálního práva, *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2000, roč. 8, č. 1, str. 68 – 76.
43. Vantuch, P.: Informace o obviněném ve sdělovacích prostředcích a presumpce nevin, 1996, roč. 25, č. 5, str. 41 – 54.
44. Vantuch, P.: Je redakce oprávněna ještě před rozsudkem vyslovit názor na to, jak by se měl soud rozhodnout ve věci?, *Bulletin advokacie*, 1996, roč. 25, č. 9, str. 28 – 38.
45. Voorhoof, D.: Připomínky k návrhu tiskového zákona ČR, *Mediažurnál*, 1999, roč. 6, č. 8, str. 5 – 12.
46. Trnka, D.: Principy kvalitní regulace, in Hrabcová, D. (ed.): *Principy dobré správy*. Sborník příspěvků přednesených na pracovní konferenci. Masarykova univerzita pro Kancelář veřejného ochránce práv, Brno, 2006, str. 127 – 130.

Ostatní prameny:

1. Barinka, R. (ed.): Evropský soud pro lidská práva. Standardy ochrany svobody projevu. Upravená shrnutí nejvýznamnějších případů (pdf), CEU Human Rights Students' Initiative, dostupné z <http://www.otevrete.cz>. (15. 12. 2007)
2. B.B.C. News: U.S. Reporters Fined over Spy Case, B. B. C. News [online], 19. 8. 2004, dostupné z <http://news.bbc.co.uk>. (13. 9. 2005)
3. Businesscenter.cz: Výkladový slovník z práva, ekonomiky a jiných oblastí podnikání, heslo externalita, Businesscenter.cz [online], dostupné z <http://business.center.cz/business/pojmy/>. (10. 9. 2007)
4. CNN: Hoax nuke blast seen on TV weather, CNN.com [online], 3. 1. 2008, dostupné z <http://edition.cnn.com/2008/WORLD/europe/>. (5. 1. 2008)
5. ČT: Záznam rozhovoru místopředsedy Vlády ČR Pavla Rychetského s redaktorkou Danielou Drtinovou na téma Osud kontroverzního návrhu tiskového zákona, vysílaného televizní stanicí ČT2 dne 4. října 1999 v pořadu 21, dostupný z <http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=1996>. (10. 3. 2005)
6. ČTK: Historie ČTK, dostupné z <http://www.ctl.cz>. (10. 1. 2008)
7. Čulík, J.: Pozor na ztrátu svobody projevu, Britské listy [online] ze dne 25. 10. 2001, dostupné z <http://www.blisty.cz>. (10. 5. 2007)
8. Der Glöckel: Das NÖ Hilfswerk und die Folgen einer unwahren Gendarstellung, Der Glöckel [online], 18. 12. 2006, dostupné z <http://go-with-us.de/>. (5. 1. 2007)
9. DigiZone.cz: Slovníček pojmů, dostupné z <http://www.digizone.cz/>. (5. 3. 2008)
10. EDRI-gram: New EU Recommendation Includes The Right Of Reply In the Online Media, EDRI-gram (Digital Civil Rights in Europe) [online], 20. 12. 2006, dostupné z <http://www.edri.org/edriagram/number4.24/right-of-reply>. (28. 12. 2006)
11. Elger, M.: Kdyby „zdroj“ Kelly žil v Česku..., Vaše práva [online], 20. 7. 2003, dostupné z <http://www.i-pravo.org/casopis>. (13. 9. 2005)

12. Hloušková, K.: ANKETA – Právo novináře na ochranu zdroje, Česká média [online], 24. 8. 2004, dostupné z <http://www.ceskamedia.cz>, odkaz Archiv. (13. 9. 2005)
13. Hvižďala, K.: Nezodpovědnost médií v čase mediokracie, Aktuálně.cz [online], 11. 9. 2006 dostupné z <http://aktualne.centrum.cz>. (18. 9. 2006)
14. International Center for Journalists: Codes of Ethics, International Principles of Professional Ethics (UNESCO), dostupné z <http://www.ijnet.org/>. (13. 11. 2007)
15. Jelínek, M.: Martin Šmok vyhrál při u Ústavního soudu, dostupné z <http://www.Syndikat-novinaru.cz/index.phtml?id=172>. (11. 11. 2005)
16. Jurius: Gegendarstellung ist auch im Internet zu veröffentlichen, Jusletter 17, prosinec 2001, dostupné z <http://www.weblaw.ch/de>. (16. 2. 2006)
17. Kálal, J.: Zdeněk Zajíček: Na konci listopadu bychom mohli mít diginovelu ve Sbírce zákonů, DigiZone.cz [online] ze dne 14. 9. 2007, dostupné z <http://www.digizone.cz/clanky/zdenek-zajicek-na-konci-listopadu-bychom/>. (14. 3. 2008)
18. Langer, I.: Digitální novela pro deset milionů občanů, stenozáznam z PSP ČR ze dne 15. 8. 2007, Český rozhlas, Digital [online]. (12. 3. 2008)
19. Langer, I.: Mediální zákon je také o konkurenci, Britské listy [online], Archiv vydání 1996 – 2001, dostupné z <http://www.blisty.cz>. (21. 7. 2007)
20. Máslo, J.: Atomový hřib v televizi není poplašná zpráva, řekl soud, Aktuálně.cz [online] ze dne 25. 3. 2008, dostupné z <http://aktualne.centrum.cz/domaci/kauzy/>. (25. 3. 2008)
21. Mašita, K.: Pomluva už nemá být trestným činem, Britské listy [online] ze dne 5. 7. 2003, dostupné z <http://www.blisty.cz>. (11. 3. 2006)
22. Metyková, M.: Média nemohou být deregulována, rozhovor s Robertem Chesneym, Revue pro média [online], 2003, roč. III, č. 6, dostupné z <http://fss.muni.cz/rpm>. (21. 7. 2007)
23. Ministerstvo kultury České republiky: Hromadné sdělovací prostředky, Činnost odboru, dostupné z <http://www.mkcr.cz>. (2. 7. 2007)

24. Miklík, A.: Jaký mají blogy vliv na ostatní média?, iDNES.cz [online], 14. 3. 2005, dostupné z <http://technet.idnes.cz/>. (15. 9. 2005)
25. Ministerstvo kultury České republiky, odkaz Umění a literatura, Činnost odboru, dostupné z <http://www.mkcr.cz>. (2. 7. 2007)
26. Morales, S.: 3000 euros de multa para Manuel Fontdevila y Guillermo Torres. Los dibujantes de El Jueves han sido declarados culpables de injurias, Tirafrutas [online], 13. 11. 2007, dostupné z <http://tirafrutas.blogspot.com>. (14. 11. 2007)
27. Národní galerie v Praze: Zhotoven – vítěz prvního ročníku Ceny NG 333 a Skupiny ČEZ, dostupné z <http://www.ngprague.cz/>. (5. 1. 2008)
28. OBSE: Trestní stíhání za pomluvu a stíhání verbálních názorů musí být zrušeno, Britské listy [online] ze dne 19. 12. 2001, dostupné z <http://www.blisty.cz>. (18. 12. 2002)
29. Penenberg, A.: No Protection for Bloggers, Wired [online], 17. 2. 2005, dostupné z <http://www.wired.com/news/culture/>. (3. 9. 2005)
30. Penenberg, A.: It's the Content, Not the Source, Wired [online], 24. 3. 2005, dostupné z <http://www.wired.com/news/culture/>. (3. 9. 2005)
31. Potůček, J.: Radniční nalejvárna, Reflex ze dne 16. 12. 2004, dostupné z <http://www.otevrete.cz>. (10. 11. 2007).
32. Punčochář, J. Syndikát novinářů proti trestnému činu pomluvy, Mediažurnál, 2007, roč. 14, č. 11, str. 2.
33. Punčochář, J.: Další absurdní legislativa, Mediažurnál, 2007, roč. 14, č. 11, str. 2.
34. Rosenberg, S.: Session: Bloggers and Journalists - Border Crossings, 2. 4. 2005, dostupné z <http://www.bloggercon.org/>. (3. 9. 2005)
35. Syndikát novinářů české republiky: Etický kodex novináře, dostupný z <http://www.syndikat-novinaru.cz>. (3. 6. 2007)
36. Tillmans, L.: Tiskové rady z celé Evropy se sešly v Bonnu, dostupné z <http://www.uvdt.cz>. (22. 9. 2004)
37. Vališ, Z.: Pomluva opět na tapetě, Český rozhlas – Radio Praha [online], dostupné z <http://www.radio.cz>. (5. 3. 2006)

38. Žantovský, P.: Novinář by se neměl stydět přiznat své zdroje, Česká média [online], 14. 6. 2005, dostupné z <http://www.ceskamedia.cz>, odkaz Archiv. (16. 9. 2005)
39. Žantovský, P.: Ochrana zdroje: ani o krok dál, Česká média [online], 2. 10. 2005, dostupné z <http://www.ceskamedia.cz>, odkaz Archiv. (16. 10. 2005)

Databáze rozhodnutí přístupné z Internetu:

1. Evropský soud pro lidská práva, odkaz Case-Law, databáze judikatury HUDOC, dostupná z <http://www.echr.coe.int>.
2. Ústavní soud České republiky, odkaz Rozhodovací činnost, dostupné z <http://www.concourt.cz/>.
3. Nejvyšší správní soud, odkaz Rozhodovací činnost, Rozhodnutí a stanoviska, dostupné z <http://www.nssoud.cz>.
4. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, odkaz Přehled rozhodnutí o soudním přezkumu rozhodnutí Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, dostupné z <http://www.rrtv.cz>.